

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка і бізнес</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/ дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>III курс, зимовий семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредитів (120 год)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/модульна контрольна робота, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферативної роботи, календарні контролю</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н, проф. Шашина Марина Володимирівна, shashyna.marina@gmail.com Практичні/Семінарські д.е.н., доц. Шашина Марина Володимирівна; shashyna.marina@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Мета курсу: обґрунтування завдань державного регулювання економіки; формування стратегії соціально-економічної політики держави; обґрунтування методів впливу держави на соціально-економічні процеси; проведення соціально-економічного прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку.

Предметом навчальної дисципліни виступає пояснення суті причинно-наслідкових зв'язків в національному господарстві, й розкриття можливостей суспільства в особі держави впливати на хід економічного розвитку країни.

Вивчення дисципліни дасть студенту змогу:

- аналізувати закономірності та сучасні тенденції регулювання економіки;
- визначати ефективність державного регулювання об'єктів економіки;
- використовувати закономірності розвитку системи державного регулювання економіки щодо підвищення регуляторного впливу держави на розвиток економічної системи.

Програмні результати навчання: усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально- економічних і трудових відносин.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Міждисциплінарні зв'язки наявні з дисциплінами «Національна економіка», «Статистика», «Фінанси», «Податкова система» та «Господарське законодавство».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи державного регулювання економіки.

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку держави.

Тема 3. Планування та прогнозування в системі державного регулювання.

Тема 4. Державне регулювання структурної політики.

Тема 5. Державна підтримка конкурентного середовища.

Тема 6. Фінансово-податковий механізм державного регулювання економіки.

Тема 7. Кредитно-грошовий та монетарний механізм регулювання економіки.

Тема 8. Державне регулювання регіональної економіки.

Тема 9. Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.

Тема 10. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 11. Державний механізм реалізації соціальної політики.

Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки: навч. посібник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 428с.
2. Державне регулювання економіки: навчальний посібник до виконання практичних занять : навчальний посібник для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051«Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка бізнес-підприємство» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. М. В. Шашина. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 50 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52351>
3. Державне регулювання економіки: виконання реферату : навчальний посібник для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051«Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка бізнес-підприємство» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М. В. Шашина. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 50 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52353>

Допоміжна література та ресурси:

4. Несененко П. П. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник / П. П. Несененко, О. А. Артеменко, О. Є. Патлатой. К: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
5. Пармаклі Д.М. Історія економічних вчень: Навчальний посібник / Д.М. Пармаклі, С.В. Філіппова, Н.А. Добрянська. Одеса, 2018. 113 с. 15.
6. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6YF00A.html.

Ресурси:

7. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
8. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
9. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання і форми оцінювання

Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання:

основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді реферативної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-пошукові, дослідницькі;

спеціальні методи навчання: аналітичні завдання, презентації, дискусія.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи, які надають розуміння формування механізму державного регулювання, ефективності прийняття управлінських рішень суб'єктами державного регулювання, витратності процесу державного регулювання, застосування інструментів регулювання відповідно наявної економічної ситуації в країні.

Для покращення засвоєння матеріалу слід практикувати: експрес-опитування, тестування, заслуховування доповідей та їх обговорення, аналітичні огляди.

Набуття студентом проблемно-орієнтовного мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують уміння формування сценаріїв регуляторного впливу із позиції суб'єктів державного регулювання.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання.

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН: усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави</p>	<p>Лекції, практичні роботи, консультації, виконання модульної контрольної роботи, індивідуальне завдання у вигляді реферативної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.</p> <p>Загальні методи навчання: проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий.</p>	<p>Рейтингова система оцінювання передбачає набір здобувачами балів у ході виконання аналітичних, теоретичних, тестових, модульної роботи, реферату.</p> <p>Підсумковий контроль - залік</p>
<p>ПРН: проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльність</p>	<p>Спеціальні методи навчання: робота в малих групах, розв'язання творчих, аналітичних завдань, презентації, дискусії, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання</p>	
<p>ПРН: вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин</p>		

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекцій та 18 годин практичних занять, модульний контроль.

Тиждень навчання	Назва тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		

1-2	Тема 1. Теоретичні основи державного регулювання економіки	4	2	4	Л: Теоретичні аспекти державного регулювання (2); Суб'єкти державного регулювання (2). П: Основи державного регулювання.	Н: обговорення, тестове опитування О: індивідуальне
3	Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку держави.	2		4	Л: Стратегія соціально-економічного розвитку держави	Н: обговорення, тестове опитування О: індивідуальне
4	Тема 3. Планування та прогнозування в системі державного регулювання.	2	2	4	Л, П: Планування та прогнозування в системі державного регулювання.	Н: обговорення, тестове опитування О: індивідуальне
5	Тема 4. Державне регулювання структурної політики.	2		2	Л: Державне регулювання структурної політики.	Н: обговорення, тестове опитування О: індивідуальне
6	Тема 5. Державна підтримка конкурентного середовища.	2	2	4	Л: Державна підтримка конкурентного середовища. П: Державне регулювання структури економіки та підтримки конкурентного середовища	Н: обговорення, теоретичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
7-8	Тема 6. Фінансово-податковий механізм державного регулювання економіки. Інструменти фінансового впливу на макроекономічну рівновагу	4	2	4	Л: Сутність та механізм реалізації фінансової політики державою (2); Податкове регулювання у системі державного регулювання. (2). П: Державне регулювання фінансової сфери	Н: обговорення, аналітичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
7-8	Модульна контрольна робота		1	2	Передбачає теоретичні завдання	
9-10	Тема 7. Кредитно-грошовий та монетарний механізм регулювання економіки.	4	2	4	Л: Механізм та інструменти кредитно-грошового регулювання (2); Монетарна політика та її режими: поточний стан та перспективи (2). П: Інструменти кредитно-грошового та монетарного регулювання	Н: обговорення, теоретичне завдання; тестове опитування О: індивідуальне
11	Тема 8. Державне регулювання регіональної економіки.	2		4	Л: Державне регулювання регіональної економіки.	Н: обговорення, аналітичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
12-13	Тема 9. Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.	4		4	Л: Державне регулювання науково-технічної діяльності (2); Державні інструменти регулювання інноваційної діяльності (2). П: Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.	Н: обговорення, аналітичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне

14-15	Тема 10. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	4	2	4	Л: Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (2); Платіжний баланс в системі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (2). П: Державне регулювання зовнішньоекономічної та підприємницької діяльності	Н: обговорення, аналітичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
14-15	Модульна контрольна робота		1	2	Передбачає теоретичні завдання	
16-17	Тема 11. Державний механізм реалізації соціальної політики.	4	2	4	Л: Механізм та моделі реалізації соціальної політики (2); Механізм регулювання оплати праці, доходів та споживання населення (2). П: Державне регулювання соціальної політики	Н: обговорення, теоретичне завдання, тестове опитування О: індивідуальне
18	Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності.	2		4	Л: Державне регулювання природоохоронної діяльності П: Залік	Н: проведення заліку О: індивідуальне
18	Реферативна робота			10		
18	Залік		2	6		
Всього		36	18	66		

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Теми, які повністю виносяться на самостійне вивчення студентам без наявності лекцій та практичних занять, відсутні. Види самостійної роботи студентів: підготовка до тестування по матеріалу лекцій, підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт, виконання реферату та підготовка до заліку.

Тиждень навчання	Назва тем	Завдання	Обсяг
1-2	Тема 1. Теоретичні основи державного регулювання економіки	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
3	Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку держави.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
4	Тема 3. Планування та прогнозування в системі державного регулювання.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
5	Тема 4. Державне регулювання структурної політики.	Підготовка до практичного заняття	2
6	Тема 5. Державна підтримка конкурентного середовища.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
7-8	Тема 6. Фінансово-податковий механізм державного регулювання економіки.	Підготовка до практичного заняття, модульної контрольної роботи	4
7-8	Теми 1-6 МКР	Підготовка до МКР	2

9-10	Тема 7. Кредитно-грошовий та монетарний механізм регулювання економіки.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
11	Тема 8. Державне регулювання регіональної економіки.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
11	Теми 1-8 МКР	Підготовка до МКР	4
12-13	Тема 9. Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
14-15	Тема 10. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
14-15	Теми 7-10 МКР	Підготовка до МКР	2
16-17	Тема 11. Державний механізм реалізації соціальної політики.	Підготовка до практичного заняття, опитування (тестового)	4
18	Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності.	Підготовка до модульної контрольної роботи	4
Реферативна робота		Виконання реферату	10
Залік		Підготовка до заліку	6

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять та практикумів є вільним, бали за присутність на лекціях та практикумах не додаються, але вагома частина рейтингу студента формується через активну участь на лекціях та виконання і захист реферативної роботи. Тому пропуск лекції та практикуму не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

Заохочувальні та штрафні бали. Активність студента на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача. Заохочувальні бали студент також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлено у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо; за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни не передбачаються.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Пропущені контрольні заходи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомій життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого часу. В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, студент, який не набрав 40 балів під час семестру, не допускається до складання заліку в основну сесію.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Пошаудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням студента передбачається участь в олімпіадах, конференціях, форумах, круглих столах тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

8.1. Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- виконання та захист практичних завдань (8 практичних занять);
- виконання модульної контрольної роботи;
- виконання реферативної роботи.

8.2. Критерії нарахування балів.

8.2.1. Практичні завдання оцінюються в 10 бали кожний за такими критеріями:

- виконання аналітичного завдання :
за якісне виконання без помилок – 5-6 бали;
з певними недоліками – 3-4 бали;
не виконано – менше 2 балів.

-виконання тестового завдання – 2 бали (практичні завдання містять 10 тестових питань кожна вірна відповідь становить 0,2 бали);

- виконання теоретичного завдання та прийняття участі в його обговоренні – 2 бал.

8.2.2. Модульна контрольна робота оцінюється в 5 балів за такими критеріями. Відповідно до графіку календарних контролів проводиться двічі:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 4-5 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 3 бали;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 2 бали;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» > 2 балів.

8.2.3. Реферат оцінюється із 10 балів за такими критеріями:

- 1) якість роботи: актуальність обраної теми дослідження, відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням, рівень викладення роботи та її оформлення;
- 2) якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати, загальний рівень підготовки студента, наочність роздаткового матеріалу, володіння культурою презентації реферату.

Оцінювання якості роботи: 7 балів

- «відмінно» — творчо виконана робота 6-7 балів;
- «добре» – роботу виконано з незначними – 4-5 балів;
- «задовільно» – роботу виконано з певними помилками – 2-3 бали;
- «незадовільно» – роботу не захищено (завдання не виконане або є грубі помилки) - менше 2 балів.

Захист реферативної роботи: 3 балів.

- вміння стисло та грамотно доносити результати дослідження – максимум 1;
- аргументування та захист поданих гіпотез і результатів – максимум 1;
- культура наукового мовлення – максимум 1.

За кожний тиждень затримки із поданням реферату нараховуються штрафні –1 бали (усього не більше – 4 балів). Наявність позитивної оцінки з реферату є умовою допуску до залікової контрольної роботи.

8.2.4. Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень – умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 27 балів, виконано не менше, ніж 40 % з обсягу практичних завдань;

14 тиждень - умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 45 балів. Складено модульну контрольну роботу, виконано не менше ніж 80 % з обсягу практичних завдань.

8.2.5. Семестровий контроль

Умови допуску до семестрового контролю: сума рейтингових балів, отриманих здобувачем протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів. Якщо сума балів менша за 60, але більша 40 балів, здобувач виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів, отримана за виконання залікової контрольної роботи та за виконання реферативної роботи, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності

рейтингових балів, причому обов'язковим критерієм є здача та захист реферативної роботи не менше 7 балів.

Здобувач, який за семестр отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані за виконання залікової контрольної роботи та за виконання розрахункової роботи.

Залікова контрольна робота оцінюється із 90 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох запитань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми КМ.

Кожне запитання оцінюється з 30 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 30 - 28 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності) – 27...16 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки) – 15...9 балів;
 - «незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Семестровий контроль: залік. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю (залік).

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Рейтингова шкала з дисципліни складає:

$$R = 8 \times 10 + 2 \times 5 + 10 = 100 \text{ балів.}$$

У випадку виконання залікової контрольної роботи, рейтингова шкала з дисципліни складається із суми балів за залікову контрольну роботу та розрахункову роботу:

$$R = 90 + 10 = 100 \text{ балів.}$$

6. Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок:

Бали	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
не зараховано	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено проф. кафедри економіки і підприємництва, д. е. н., проф. Мариною Шашиною

Ухвалено кафедрою (протокол № 22 від 18.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)